

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Strategische Nota Extremisme en Terrorisme

Samenvatting Met deze mededeling lichten we de leden van de Vlaamse Regering in over de nieuwe Strategische Nota Extremisme en Terrorisme, dat ter vervanging van het interfederaal Plan Radicalisme dient.

1. Situering

Om radicalisering en gewelddadig extremisme tegen te gaan, werd in 2005 een interfederaal 'Actieplan Radicalisme' (Plan R) opgesteld. Dit Actieplan werd in 2015 herzien en er werd een totaalbenadering opgenomen. In het verleden lagen namelijk de bevoegdheden voor de aanpak van extremisme en terrorisme vooral bij de veiligheids- en inlichtingendiensten, maar in de loop der jaren groeide het besef dat een louter repressieve aanpak niet voldoende was en werd de veiligheidsgeoriënteerde aanpak aangevuld met een socio-preventieve aanpak.

Voorliggende Strategische Nota Extremisme en Terrorisme is het vervolg op het herwerkte Plan R. Het wil de multidisciplinaire aanpak van extremisme en terrorisme structureren, gezien het belang van samenwerking en informatie-uitwisseling tussen alle diensten bij de aanpak van deze problematieken. Deze keer werd gekozen voor een Strategische Nota eerder dan voor een uitgebreider actieplan.

Deze Strategische Nota is een initiatief van de minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing en het OCAD, en is het resultaat van een interfederaal akkoord met de gemeenschappen en de gewesten.

2. Inhoud

Multidisciplinaire aanpak

Om extremisme en terrorisme in onze samenleving aan te pakken, is een integrale en geïntegreerde samenwerking nodig tussen alle diensten die bij de aanpak van deze problematieken betrokken zijn. Dit

adviseerde ook de Parlementaire Onderzoekscommissie na de aanslagen van 22 maart 2016. Daarom wil deze Strategische Nota Extremisme en Terrorisme de multidisciplinaire aanpak structureren.

Vooreerst worden de reikwijdte en definities van Extremisme, Terrorisme en het Radicaliseringsproces afgebakend. Hierbij wordt ook aangegeven dat mensen en groepen die zich radicaal uiten niet per definitie een probleem vormen in een democratische rechtsstaat, en integendeel, een verrijking voor de samenleving kunnen zijn. Duidelijke en provocatieve standpunten die de status quo uitdagen, zijn belangrijk in een democratische samenleving. Anderen van de eigen ideeën overtuigen is dan ook een legitieme handeling.

Een multidisciplinaire aanpak van extremisme en terrorisme wordt aanbevolen in de wetenschappelijke literatuur en wordt ook onderschreven door de Vlaamse overheid. Het vormt namelijk ook een doelstelling binnen het Vlaamse Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie 2020-2024.

Het vraagt een nauwe samenwerking tussen de verschillende actoren, beleidsdomeinen en alle bevoegde instanties van het federale tot het lokale niveau. De Strategische Nota maakt een link tussen het federale niveau, het niveau van de gemeenschappen en gewesten en het provinciale en lokale niveau, alsook tussen de socio-preventieve, bestuurlijke, politionele en gerechtelijke aanpak en de aanpak gericht op sociale re-integratie.

Doelstelling en krijtlijnen

Het doel van deze Strategische Nota is om alle bevoegde overheden en diensten te laten werken vanuit een gemeenschappelijk kader, met een gemeenschappelijke strategie en met respect voor elkaars finaliteit en methodologie.

De krijtlijnen van de Strategische Nota zijn:

- **Alle vormen** van extremisme die **aanzetten tot geweld** of die het **gebruik van geweld aanmoedigen**, vallen binnen het toepassingsgebied van de Strategische Nota;
- Er zijn **talrijke factoren** die een rol spelen bij een **radicaliseringsproces**. Daarom is het **onmogelijk om één algemeen profiel** te schetsen voor alle individuen die een radicaliseringsproces doormaken. Daarnaast is ook het **online aspect** sterk toegenomen;
- De ***modi operandi*** en de **daderprofielen evolueren**. Daar waar daders vroeger uitgestuurde, getrainde commando's waren uit het conflictgebied, zijn de meeste daders van aanslagen momenteel **geïnspireerde lone actors** die niet-gesofisticeerde wapens gebruiken. Daarom is het essentieel om te werken op basis van een **duidelijk afgebakend en geïndividualiseerd dreigingsbeeld**, dat continu geactualiseerd wordt;
- Zowel in de krijtlijnen van de Strategische Nota als bij de aanpak op het terrein zijn **transparantie en samenwerking tussen alle verschillende actoren essentieel**. Deze samenwerking is nodig om te garanderen dat alle partners betrokken bij de aanpak een gemeenschappelijk beeld hebben van het fenomeen en dat ze allemaal dezelfde taal spreken. De samenwerking kan enkel vlot verlopen als er vertrouwen is tussen de verschillende partners. Een degelijke uitwisseling van kennis, expertise en informatie vanuit dit vertrouwen, zal zorgen voor de inplaatsstelling van de meest gepaste maatregelen. Een dergelijke multidisciplinaire aanpak biedt de beste garanties om **de schadelijke effecten van radicalisering te beperken**.

Multidisciplinair casuoverleg

Om een multidisciplinaire aanpak te verwezenlijken werden er platformen voor informatie-uitwisseling opgesteld:

- Op het niveau van de arrondissementen zijn er Lokale Taskforces (LTF's), die werken vanuit een veiligheidsperspectief.
- Op lokaal niveau zijn er de Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC's R), die werken vanuit een socio-preventief perspectief.
- De Information Officer van de lokale politie vormt de brug tussen de LTF's en de LIVC's R.
- De Nationale Taskforce (NTF) zorgt op nationaal niveau voor de afstemming tussen alle verschillende partners in het kader van de multidisciplinaire samenwerking en voor de afstemming op politiek en beleidsniveau. De NTF is het centrale platform waarop de aansturing van de Strategische Nota gebeurt. De NTF is tevens verantwoordelijk voor het algemene beheer en de continue opvolging van de uitvoering van de Strategische Nota.
- In Nationale Werkgroepen wisselen experts uit de inlichtingen- en veiligheidsdiensten expertise uit over een bepaald actiedomein, fenomeen, tendens of problematiek.

De verschillende platformen op nationaal en lokaal niveau zijn gericht op informatie-uitwisseling en afstemming over de gepaste maatregelen op maat van het individu.

Het instrument voor informatie-uitwisseling tussen de verschillende partners is de Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB). Alle partners kunnen via de GGB continu niet-geclassificeerde informatie uitwisselen over personen en organisaties die prioritair moeten opgevolgd worden in het kader van een problematiek van terrorisme en extremisme. Het OCAD is de operationele beheerder van de GGB.

Concrete acties

Acties die genomen worden ter voorkoming van extremisme en terrorisme, moeten kaderen in een proactieve aanpak, een preventieve aanpak of een repressieve aanpak.

Rapportering en evaluatie

De implementatie van de Strategische Nota wordt permanent geëvalueerd op basis van een inhoudelijke toetsing en bijgestuurd door de NTF.

De NTF rapporteert haar werkzaamheden aan de Nationale Veiligheidsraad en aan het Overlegcomité, bestaande uit de ministers van de federale regering en de regeringen van de gemeenschappen en gewesten.

Bijlage: De Strategische Nota Extremisme en Terrorismen

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR